

ОГОРОДНІЙЧУК Марія,
кандидат філософських наук,
доцент кафедри права та
публічного управління,
Житомирський державний
університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна

ЕФЕКТИВНЕ ЛІДЕРСТВО В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Лідерство відіграє ключову роль у процесах державного управління, адже саме від лідерських якостей керівників залежить успішність політик, стратегій і програм, що впливають на розвиток суспільства. У публічному управлінні ефективний лідер є не просто адміністратором чи керівником, а особистістю, здатною надихати інших на досягнення спільних цілей, враховуючи інтереси суспільства та орієнтуючись на загальне благо. В умовах сучасних викликів, таких як глобалізація, цифровізація, нестабільність економік і соціальна нерівність, питання ефективного лідерства у публічному секторі набуває особливої актуальності.

Поняття лідерства у публічному управлінні

Лідерство в публічному управлінні є не лише інструментом для організації роботи державних інституцій, але й важливим чинником формування довіри громадян до влади. Лідер у публічному секторі – це особа, яка не тільки має владу чи адміністративний статус, але й здатна вести за собою інших, визначаючи пріоритети, формулюючи стратегічні цілі та забезпечуючи їх досягнення. На відміну від приватного сектору, де ефективність часто вимірюється прибутком, у публічному управлінні успіх лідерства визначається

рівнем задоволеності громадян, якістю послуг та позитивними змінами у соціальній і економічній сферах [3].

Ефективне лідерство передбачає вміння забезпечувати баланс між стратегічним баченням і практичною реалізацією, враховуючи інтереси різних груп населення. Це особливо важливо в умовах демократичного врядування, де пріоритетами є прозорість, підзвітність та інклюзивність. Лідер у публічному управлінні повинен не просто управляти, а й мотивувати, підтримувати інновації та сприяти ефективній комунікації між владою й громадськістю.

Характеристики ефективного лідера у публічному управлінні

Успіх лідера в публічному управлінні залежить від наявності певних якостей і компетенцій, які дозволяють йому виконувати свою роль на належному рівні. Серед ключових характеристик можна виділити:

1. Візійність і стратегічне мислення

Лідер повинен мати чітке бачення майбутнього та вміння формулювати довгострокові цілі. Стратегічне мислення дозволяє оцінювати потенційні виклики й можливості та планувати розвиток публічних інституцій у довгостроковій перспективі.

2. Комунікативні навички

Здатність до ефективного спілкування з різними групами стейкхолдерів є основою успішного лідерства. Лідер повинен вміти слухати, переконувати та створювати діалог з громадянами, державними службовцями та представниками інших інституцій.

3. Емпатія та орієнтація на громадські інтереси

У публічному управлінні важливо розуміти потреби суспільства та діяти в інтересах громадян. Емпатія допомагає лідеру будувати довіру й підтримку серед населення.

4. Етичність і доброчесність

Лідери повинні керуватися моральними принципами й дотримуватися стандартів доброчесності. Це особливо важливо в публічному управлінні, де будь-які прояви корупції чи зловживання владою підривають довіру громадян.

5. Інноваційність і гнучкість

Сучасний світ вимагає від лідерів готовності до змін і впровадження нових підходів до вирішення проблем. Лідер повинен підтримувати інновації та сприяти адаптації системи управління до нових викликів [2].

Роль лідера у впровадженні змін

Сучасне публічне управління не може функціонувати без змін і реформ. Лідер є рушійною силою цих процесів, адже саме він визначає вектор розвитку й забезпечує його реалізацію. Однак впровадження змін часто супроводжується опором з боку працівників організацій, громадськості чи політичних опонентів. У таких умовах важливо, щоб лідер демонстрував терплячість, наполегливість і здатність до комунікації.

Крім того, ефективний лідер у публічному управлінні здатний консолідувати зусилля різних зацікавлених сторін, залучаючи громадян до процесу ухвалення рішень. Це сприяє прозорості й підзвітності, що, своєю чергою, підвищує довіру суспільства до влади.

Виклики для лідерства у публічному управлінні

Серед основних викликів, які стоять перед лідерами у сфері публічного управління, можна виділити:

- Бюрократію та інерційність системи – у багатьох країнах публічний сектор відзначається складністю процедур і відсутністю гнучкості.
- Опір змінам – як із боку співробітників державних установ, так і з боку суспільства, яке не завжди готове сприймати реформи.
- Корупцію – одна з головних проблем, що підриває ефективність управління та довіру до лідерів.
- Обмежені ресурси – фінансові, кадрові чи технологічні, що ускладнюють реалізацію реформ [5].

Шляхи вдосконалення лідерства у публічному управлінні

Підвищення ефективності лідерства потребує системного підходу, що включає:

- Освіту та професійну підготовку – створення програм навчання для лідерів, розвиток управлінських навичок.
- Цифровізацію управлінських процесів – використання технологій для підвищення прозорості й оперативності роботи публічних інституцій.
- Залучення громадськості – впровадження механізмів участі громадян у прийнятті рішень.
- Моніторинг і оцінку результатів – регулярний аналіз досягнень та коригування стратегій для досягнення кращих результатів [6].

Висновок

Ефективне лідерство у публічному управлінні є запорукою успішного розвитку суспільства. Лідери, які володіють стратегічним баченням, здатністю до інновацій та орієнтацією на громадські інтереси, мають можливість створити позитивні зміни у житті громадян. У сучасних умовах ефективний лідер повинен не лише приймати рішення, але й будувати партнерські відносини з суспільством, забезпечуючи прозорість, доброчесність і ефективність державного управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Козюра І.В. Вплив лідерства на реформування адміністративно-територіального устрою: уроки для України. І.В. Козюра. Держава та регіони: наук. практ. журнал. Запоріжжя, 2016. № 3 (55). С. 161—167 (Серія "Державне управління").
2. Ліпенцев А., Романюк О. Теоретичні та концептуальні підходи до досліджень аспектів лідерства в органах публічної влади. Ефективність державного управління, 2021. №. 67. С. 9–29.
3. Підлісна Т. В. Сучасні підходи до розвитку лідерства в органах публічної влади. Право та державне управління, 2021. №. 2. С. 158–164.

4. Колесник, Л. Л. Сучасні підходи до розвитку лідерства на державній службі. Економіка, управління та адміністрування, 2019. №(3(89)). С. 174–177. [https://doi.org/10.26642/ema-2019-3\(89\)-174-177](https://doi.org/10.26642/ema-2019-3(89)-174-177).
5. Орлів М. С. Розвиток лідерського потенціалу керівника сфери державного управління : навчальний посібник. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2017. 40 с.
6. Литвиновський Є., Литвиновська І. Феномен лідерства на державній службі. Науковий вісник: Державне управління, 2021. № (1(7)). С. 162–179. [https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-1\(7\)-162-179](https://doi.org/10.32689/2618-0065-2021-1(7)-162-179).